

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9009/2022
27.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Весне Мاستиловић и Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Љубица Мићовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво РС, Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3263/21 од 19.01.2022. године, у седници већа одржаној 27.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3263/21 од 19.01.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3263/21 од 19.01.2022. године и пресуда Основног суда у Чачку П 429/21 од 10.09.2021. године, у ставовима првом, четвртном, седмом, десетом, тринаестом, шеснаестом, седамнаестом, осамнаестом, деветнаестом, двадесетом и двадесетпрвом изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужилаца да се обавезе тужена да им на име накнаде штете исплати и то: тужиоцу АА износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара, почев од 06.03.2020. године до коначне исплате; тужиоцу ББ износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара, почев од 06.03.2020. године до коначне исплате; тужиоцу ВВ износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара, почев од 06.03.2020. године до коначне исплате; тужиоцу ГГ износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара, почев од 06.03.2020. године до коначне исплате; тужиоцу ДД износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара, почев од 06.03.2020. године до коначне исплате и **ОДБИЈА** захтев тужилаца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 54.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка одлуке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П 429/21 од 10.09.2021. године, ставом првим изреке обавезана је тужена да тужиоцу АА на име накнаде штете исплати износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара почев од 06.03.2020. године до коначне исплате. Ставом другим и трећим изреке, од вишка потраживања преко досуђеног у ставу првом изреке, а још за износ од 68.525,23 динара са законском затезном каматом од 06.03.2020. године до коначне исплате, као и за исплату законске затезне камате на износ од 73.487,18 динара од 06.03.2020. године до коначне исплате, тужбени захтев тужиоца АА је одбијен. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу ББ на име накнаде штете исплати износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара почев од 06.03.2020. године до коначне исплате. Ставом петим и шестим изреке, од вишка потраживања преко досуђеног у ставу четвртм изреке пресуде, а још за износ од 95.139,95 динара са законском затезном камате од 06.03.2020. године до коначне исплате, као и за исплату законске затезне камату на износ од 73.487,18 динара од 06.03.2020. године до коначне исплате, тужбени захтев тужиоца ББ је одбијен. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу ВВ на име накнаде штете исплати износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара почев од 06.03.2020. године до коначне исплате. Ставом осмим и деветим изреке, од вишка потраживања преко досуђеног у ставу седмом изреке пресуде, а још за износ од 47.109,23 динара са законском затезном каматом од 06.03.2020. године до коначне исплате, као и за исплату законске затезне камате на износ од 73.487,18 динара од 06.03.2020. године до коначне исплате, тужбени захтев тужиоца ВВ је одбијен. Ставом десетим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу ГГ на име накнаде штете исплати износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара почев од 06.03.2020. године до коначне исплате. Ставом једанаестим и дванаестим изреке, од вишка потраживања преко досуђеног у ставу десетом изреке пресуде, а још за износ од 68.525,23 динара са законском затезном каматом од 06.03.2020. године до коначне исплате, као и за исплату законске затезне камате на износ од 73.487,18 динара од 06.03.2020. године до коначне исплате, тужбени захтев тужиоца ГГ је одбијен. Ставом тринаестим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу ДД на име накнаде штете исплати износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара почев од 06.03.2020. године до коначне исплате. Ставом четрнаестим и петнаестим изреке, од вишка потраживања преко досуђеног у ставу тринаестом изреке пресуде, а још за износ од 68.525,23 динара са законском затезном каматом од 06.03.2020. године до коначне исплате, као и за исплату законске затезне камате на износ од 73.487,18 динара од 06.03.2020. године до коначне исплате, тужбени захтев тужиоца ДД је одбијен. Ставом шеснаестим, седамнаестим, осамнаестим, деветнаестим, двадесетим и двадесетпрвим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима исплати трошкове парничног поступка на начин и у висини ближе наведено у овим ставовима.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3263/21 од 19.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда потврђена у ставу првом, четвртм, седмом, десетом, тринаестом, шеснаестом, седамнаестом, осамнаестом, деветнаестом, двадесетом и двадесетпрвом изреке. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, предлажући да се о ревизији одлучи применом члана 404. ЗПП.

Врховни суд налази да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били радници предузећа Фабрика хартије „Божо Томић“ Чачак са већинским друштвеним капиталом, које је приватизовано 17.07.2007. године. Купац капитала није испунио уговорне обавезе, па је Агенција за приватизацију донела одлуку да се Уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције субјекта приватизације од 17.07.2007. године сматра раскинутим због неиспуњења и донета је одлука о преносу капитала који је био предмет продаје, тако што је Агенција за приватизацију РС уписана у Регистар привредних субјеката као привремени заступник капитала субјекта приватизације са уписаним власништвом 73% акцијског капитала, затим акцијског фонда 36%, а остатак акцијског капитала је уписан на физичка лица. Решењем Привредног суда у Чачку Ст 17/13 од 05.07.2013. године, отворен је стечајни поступак над стечајним дужником Фабрика хартије „Божо Томић“ Чачак, због неспровођења унапред припремљеног плана реорганизације стечајног дужника, трајне неспособности плаћања и пратеће неспособности плаћања и презадужености. За стечајног управника именована је Агенција за приватизацију РС. Тужиоци су поднели пријаву потраживања у току стечајног поступка, па је стечајни судија донео закључке о признатим потраживањима тужилаца у првом и трећем исплатном реду. Решењем привредног суда у Чачку Ст 17/13 од 10.11.2015. године, обустављен је стечајни поступак у односу на стечајног дужника, па је настављен у односу на стечајну масу. Решењем о главној деоби Ст 10/16 од 15.07.2016. године одређена је главна деоба стечајне масе стечајног дужника и утврђено потраживање тужилаца у овом поступку, као и намирење у одређеном проценту. Тужиоци нису водили посебан поступак ради повреде права на суђење у разумном року поводом њихових потраживања. На основу налаза и мишљења вештака утврђена је висина неисплаћеног потраживања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је као претходно питање у смислу члана 12. ЗПП утврдио да је повређено право тужилаца на суђење у разумном року и право на имовину, па су нижестепени судови усвојили тужбени захтев, са образложењем да неизвршење судске одлуке, којом је утврђено новчано потраживање повериоца, представља повреду права на мирно уживање имовине, гарантовано одредбом члана 58. Устава Републике Србије и чланом 1. Првог протокола за Европску конвенцију, због чега постоји одговорност државе у ситуацији када је стечајни дужник пословао са претежним или искључиво друштвеним капиталом.

Врховни суд налази да се основано ревизијом указује да се наведени закључак судова о обавези тужене да тужиоцима исплати износ утврђен Закључком о признатом потраживању у стечајном поступку, заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 58. став 1. Устава, јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона. У друга имовинска права стечена на основу закона, свакако спадају новчана потраживања која се односе на исплату неизмирених зарада и припадајућих доприноса по основу рада, која могу бити правноснажно досуђена у поступцима окончаним пре отварања стечаја, потраживања по пријави радника у стечају, који су утврђени од стране стечајних органа и потраживања утврђена у парници покренутој или окончаној у току стечаја, а по налогу стечајних органа, који су оспорили раднику пријављено потраживање. Дакле, досуђени, признати или утврђени износи потраживања запослених по том основу представљају њихову имовину. Међутим, када се ради о привреденом друштву – дужнику који послује са већинским друштвеним или државним капиталом, тада се у односу на та дуговања тог привредног друштва, конституишу и посебне обавезе Републике Србије, као последица чињенице да је Република Србија појединим законским активностима извршеним Законом о приватизацији, изменама и допунама тог закона, континуирано вршила продужење утврђених рокова за приватизацију, због чега приватизација привредних субјеката са друштвеним и државним капиталом до данашњег дана није окончана. Овакве законске мере, објективно су онемогућиле благовремено и делотворно намирење потраживања запослених из радног односа према субјекту приватизације са већинским друштвеним и државним капиталом. При томе, запосленима је ускраћено право намирења новчаних потраживања досуђених, признатих или утврђених правноснажним одлукама суда или стечајних органа, који су сагласно одредби члана 145. став 3. Устава, општеобавезујућег карактера. Обавезност судских одлука подразумева забрану њихове вансудске контроле, али исто тако и дужност свих државних органа да омогући њихово извршење. Међутим, законским решењима објективно је онемогућено извршење судских одлука којима су запосленима била призната и досуђена потраживања из радног односа према послодавцу са већинским друштвеним, односно државним капиталом.

Из наведених разлога, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, али уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године). Дакле, услов за остварење права, које је и предмет тужбеног захтева у овој парници је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. какав је став и Уставног суда приликом оцене о повреди права на имовину (решење Уставног суда Уж 2641/2016 од 16.06.2016. године.

С обзиром да из утврђеног чињеничног стања произилази да у конкретном случају није утврђена повреда права тужилаца на суђење у разумном року, што је услов за утврђивање одговорности Републике Србије за накнаду материјалне штете

која је предмет тужбеног захтева, то је овај суд применом члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. Закона о парничном поступку, према опредељеном захтеву припадају трошкови целог поступка и то на име састава одговора на тужбу 6.000,00 динара, на име састава жалбе од 14.10.2020. године, износ од 12.000,00 динара, на име састава жалбе од 28.10.2021. године, износ од 18.000,00 динара, на име састава ревизије 18.000,00 динара према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања парничне радње.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић